

Havanas vilde gadekunst

Fusterlandia er én kunstners vision om at forvandle sit beskedne hus og værksted med maling og mosaik som en hyldest til kreativitet i et nedslidt område.

Den farvestrålende: Mens de unge laver spontane streger på husmurene i Cubas hovedstad, der minder om graffiti, har en ældre generation skabt turistattraktioner med deres mosaik og malerier, som man nemt kommer til at overse, fordi de fleste guidebøger ikke gør meget ud af dem.

TEKST OG FOTO:
ELSEBETH MOURITZEN
REJSER@WUNDERKIND.DK

Allerede mens vi går rundt i de mest fattige områder af Havanas Centro-bydel bagved det fine hovedstrøg Paseo del Prado, ser vi en blanding af

god gammeldags graffiti og 'drenge-streger' side om side med velovervejede murmalerier og mosaik-udsmykning af de falmende boligfacader.

Kunsten lever trods de generelt trange kår, fordi cubanerne altid har haft en stærk trang til at udtrykke sig ekspressivt. Det ses i de mange fine værker fra det 20. århundrede i de oplagte turistattraktioner som det

statslige Bella Artes-museum og etablerede gallerier i Vieja-kvarteret, men der findes også flere steder i hovedstaden, hvor kunsten er opstået spontant i det offentlige rum som en fællesskabshandling, og i de bedste tilfælde har de også virket som kvarterløft.

Fortsættes side 12

Fra øverste etage på Fusters hus kan man kigge over til naboerne, som er lidt mere beskedne i deres udsmykning – endnu.

Rejseinfo: Cuba

FAKTA:
Cuba har 11 millioner indbyggere, heraf bor 2 millioner i Havana. For turister gælder en særlig valuta, konvertible pesos kaldet cuc, der svarer til cirka 7 koner. Den veksles i banker og på visse hoteller, bedst fra euro, og der kan veksles tilbage ved hjemrejsen. Hovedsproget er spansk, men mange taler også lidt engelsk.
Tidsforskel: Minus seks timer.

BEDSTE TIDSPUNKT:
Det tropiske klima gør øen attraktiv hele året, men mest behagelig om vinteren med gennemsnits-temperaturer på 25 grader, mens sommerens 30 grader føles trykkende på grund af høj luftfugtighed.

OPHOLD:
Vi boede privat i casa particular, det vil sige bed and breakfast. De koster fra 250 kroner pr. overnatning for to, og man betaler ekstra for morgenmad, cirka 30 kroner samt middag efter aftale, cirka 70 kroner pr. person.

TRANSPORT:
Den mest direkte forbindelse til Havanna er via Amsterdam eller Paris med henholdsvis KLM eller Air France. Det koster cirka 150 kroner i taxa til Fusterlandia fra Havanna centrum. Med bus og tålmodighed 20-30 kroner.

INFORMATION:
havanacasaparticular.com
lahabana.com
havana-cultura.com

Genboen har fået hjælp af Fuster til at få sit eget palads.

Fortsat fra side 10

Sådan ét er Fusterlandia. Vi har hørt om det fra andre Cuba-rejsende, men ser det ikke omtalt i nogen af de guidebøger, vi har indkøbt, og det står heller ikke noget om den kunstneriske enklave på det bykort, vi får på turistkontoret i Calle Obispo.

Den vagthavende tøver dog ikke med at anbefale at tage derud, selv om

det er lidt af en rejse med tre offentlige busser, der måske ikke helt passer sammen i køreplanen. Vi gør kort proces og prajer en taxa, hvis chauffør udmærket ved, hvor det ligger, og glæder sig over fortjenesten på den halve times tur derud langs kysten.

Gaudí-inspiration

Så snart vi drejer ind i det lille villa-kvarter i forstaden Jaimanitas ved

Gadekunsten er ikke et færdigt projekt, der foregår altid lidt reparation eller fornyelse.

floden af samme navn, er det som at komme til et kunstnerisk Disneyland. Vi ser mosaikker overalt, der blinker farvestrålende i solen fra huse og kunstige palmer, og var vi kommet med bus, ville vi være blevet sat af ved stoppestedet, hvor der på muren over ventebænken står skrevet »hyldest til Gaudí« under en Spiderman-møder-blæksprutte figur.

José Fuster bekender kulør med det samme. Hans enestående projekt er inspireret af en rejse til Barcelona, hvor han så Antoni Gaudís arbejde i Park Güell, og spanierens udtryk inspirerede ham så meget, at han besluttede at gøre sit eget hus og atelier til et værk. Dengang, for over 30 år siden, var det et beskedent lille træhus, men han begyndte langsomt at forvandle det med cement og mosaiksten, og siden byggede han til.

Vi beslutter at starte vores Fusterlandia-udflugt hos ham, og det er som at komme ind i en lille forlystelse

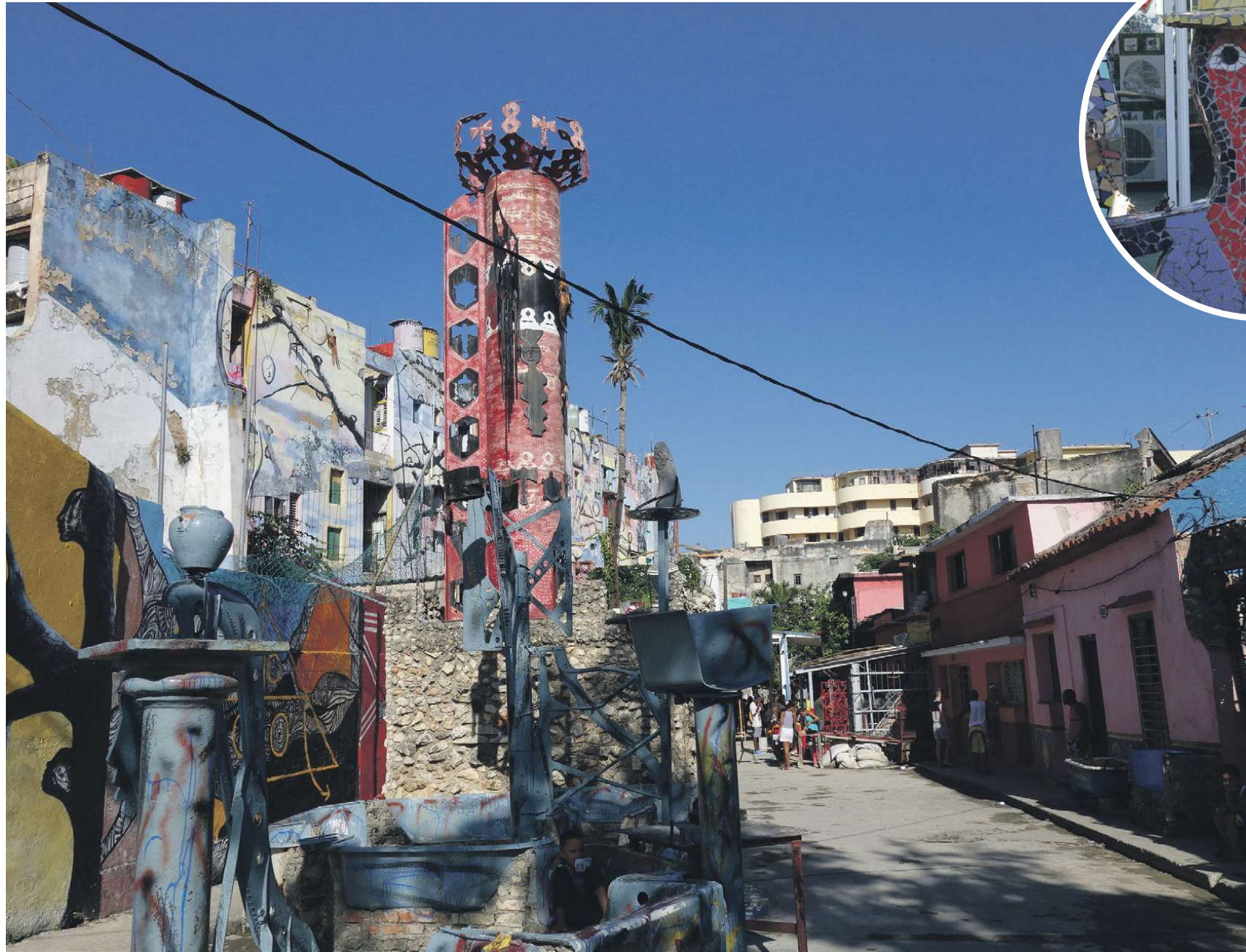
sespark af fantasi, da vi går gennem portene. Der er bygget hvælvinger, trapper og balkoner til, som alle er beklædt med mosaikker og hans bemalede fliser, ligesom der er skulpturelle symboler på alt fra kærlighed til revolution.

Det er som at gå i en labyrint, hvor man overalt bliver mødt af hans stærkt legesyge stil, og allerøverst, hvad der må svare til tredje sal, er der et fantastisk vue ud over det lille fiskerleje med havet i baggrunden, som har fået et gedigent kvarterløft på grund af hans virke.

Nabohjælp

Han er nu en ældre mand på 76 men trods skrantende helbred stadig aktiv kunstner. Lige på vores dag er han ikke til stede, men ellers står han inde i sit atelier og fortsætter med at lave figurer og male på kakler i den

Fortsættes side 14

Callejón de Hamel med sit vartegn, skorstenen, er en slumgyde forvandlet til turistattraktion.

Inspirationen fra kubismen og især Picasso fornægter sig ikke.

et andet hjørne dedikeret til en afbildning af Fidel Castro og hans tro støtter på skibet Granma, som i 1956 ankom til Cubas østkyst fra Mexico for at starte den revolution, hvis følger landet stadig fungerer under.

Farverig slum

Tilbage i det mere centrale Havana gør vi holdt ved Callejón de Hamel. Det er en smøge i Cayo Hueso-kvarteret på grænsen mellem bydelene Centro og Vedado ved universitetet, der er opkaldt efter den velhavende handelsmand og entreprenør Fernando Hamel af tysk-fransk oprindelse. Han var de fattiges velgører i begyndelsen af det 20. århundrede, fordi han skaffede dem jobs og byggede boliger.

Den 200 meter lange smøge kunne med rette også bære kunstneren Salvador Gonzalez Escalonas navn, for det er ham, der har pustet liv i den hensygnende slum, som Cayo Hueso havde udviklet sig til. Ganske vist havde den en storhedstid i 1940'erne som arnested for en speciel cubansk musik-genre 'filin' med følelsesladede sange. Senere blev den centrum for den gademusik, som udspringer af de rituelle danse, der hører til de alternative, afrikansk-inspirerede religioner, og som stadig trives i stor stil i hele landet.

Derfor er Callejón de Hamel også en scene for den afro-cubanske kultur med trance-lignende danseoptrin og mere kommercielle rumba-shows i weekenden, men vi er faktisk blevet advaret mod at komme en af de dage, fordi her er pakket med turister, så det er svært at se den gadekunst, som har gjort stedet berømt udenfor nabolaget.

Afrikansk udtryk

Salvador, som er hans kalde- og kunstnernavn, døde som 74-årig i 2021 og var i modsætning til José Fuster autodidakt. Han fik sit gennembrud i slut-60'ernes Cuba, og senere udstillede han også uden for landet, men da han i 1990 ville hjælpe en ven med at forskønne hans hus i Callejón de Hamel, fik han idéen til udsmykningen af smøgen.

Murmalerier er ikke et ukendt fænomen i cubansk kunst, men de blev ofte udført indendørs af store mestre som Wifredo Lam i første halvdel af det 20. århundrede. Derfor regnes Salvador for en pioner i nyere tid – både for en bringe kunsten ud i det offentlige rum og for at genoplive traditionen med afrikansk-inspirerede udtryk.

Det ses tydeligt i alle hans værker her på murene i den lille smøge, som selv på en musik-fri dag summer af aktivitet. Der rulles stilladser rundt for at kunne reparere og male videre, og der er et rend af børn, som enten bor her eller deltager i den kunsskole, som er en udløber af Salvadors ønske om at give noget tilbage til lokalsamfundet.

Fortsat fra side 12

stil, som har givet ham tilnavnet 'Caribiens Picasso'.

I tidligere interview bekender han sig til netop at være stærkt influeret af både Picasso og Brancusi, hvis værker han blev betaget af på en rejse til deres hjemlande Spanien og Rumænien forud for etableringen af Fusterlandia. Man genkender da også begge de internationalt kendte kunstneres kubistiske og let surrealistiske tilgang til portrætter, men fremfor alt er Fusters stil glad og naivistisk i ordets mest positive forstand.

Man kan købe hans værker, og indtægten fra dem og de frivillige donationer, som besøgende lægger, er gennem årene gået til at forskønne hele Jaimanitas. For da hans eget hus tog sin nuværende form, og han samtidig fik succes med sine værker både i Cuba og på den internationale kunsts scene, ville han gerne give tilbage til lokalsamfundet, og han spurgte sine naboer, om han også måtte udsmykke deres huse.

Udover at de blev pænere at se på, har det givet arbejde til 15 mand som hans hjælpere, og med tiden er det også blevet en turistattraktion. Nogen har beskyldt ham for, at det er blevet til et mindesmærke for ham selv, men det benægter han.

Også fællesarealernes mure ser Fuster som sit lærred, og hans tro på afrikanske ånder og Santeria-religionen samt patriotismen fornægter sig ikke.

På det ene gadehjørne troner et portræt af Cubas nu afdøde allierede, Venezuelas tidligere præsident Hugo Chávez, med hyldesten 'den bedste ven', og længere nede ad gaden er

DEN KLASSISKE RUNDREJSE ISLAND 2023

Vores
bestseller
fra 19.795,-

8 ELLER 11 DAGES RUNDREJSE

Afrejse med Icelandair fra København og Billund i perioden 22. maj – 21. august 2023

SMUKKE ISLAND – ET MINDE FOR LIVET

- Unik naturoplevelse
- Små grupper
- Lokal, dansktalende guide
- Lokalt kendskab til Island og naturen
- Høj kvalitet og service

Kunderne siger:

„Professionelt rejseselskab med personligt touch...“

Reserver nu, og betal senere.

Læn dig trygt tilbage, og vælg din afrejsedato allerede nu. Vilholdt Rejser er medlem af Rejsegarantifonden.

Vilholdt Rejser ☎ 61 71 52 06 ☎ 61 30 80 37
www.vilholdt.dk info@vilholdt.dk

